

ŚLEDŹ – tradycja oraz naturalny zasób Morza Bałtyckiego

Śledź jest jednym z ważniejszych gatunków pelagicznych występujących w Bałtyku Południowym. Wynika to zarówno z faktu, że stanowi istotny obiekt połowów, jak i z pozycji, jaką zajmuje w łańcuchu troficznym, stanowiąc pokarm innych ryb, ptaków i fok. Wahaniom uległy zarówno zasoby śledzia w Bałtyku jak i zainteresowanie rybaków ich połowem, jednak niezmiennie, na przestrzeni wieków, śledź będąc jednym z ważniejszych gatunków połowowych, odgrywa istotną rolę w kulturze lokalnych społeczności.

Projekt HERRING opiera się na założeniu, że przybrzeżne obszary rozrodu śledzia odgrywają kluczową rolę w systemie zrównoważonego zarządzania dostępnymi zasobami naturalnymi tego gatunku. Dlatego też celem projektu jest opracowanie bardziej całościowego planu zarządzania oraz opcji zarządzania dla obszarów tarłowych, które mogłyby być rekomendowane dla regionalnych i międzynarodowych interesariuszy. W ramach projektu wybrano trzy obszary zlokalizowane w Polsce, Niemczech i Szwecji, nie tylko po to, aby przeanalizować specyficzne warunki środowiskowe na obszarach rozrodu oraz wpływ zidentyfikowanych na tych obszarach rodzajów działalności człowieka, ale także aby przeanalizować zakres kompetencji oraz wzajemne relacje i powiązania interesariuszy, którzy powinni być integralnym elementem planów zrównoważonego zarządzania środowiskiem.

Rozród śledzia - Zalew Wiślany

Całe polskie wybrzeże uznawane jest za istotny obszar rozrodu śledzia wiosennego tarła. Zalew Wiślany jest jednak rejonem o szczególnym znaczeniu, zarówno ze względu na intensywność tarła jak i warunki sprzyjające szybkiemu tempu wzrostu i wysokiej przeżywalności larw. Osłonięty, półzamknięty charakter tego zbiornika oraz jego mała głębokość (maks. 5 m) powodują szybkie nagrzewanie się i osiągnięcie wysokich temperatur wód zalewu w okresie wiosennym, a także występowanie już od wczesnej wiosny dużych koncentracji zooplanktonu, który stanowi pokarm larw i narybku śledzia. Śledzie wpływają na tarło wczesną wiosną (marzec-kwiecień), gdy woda osiąga temperaturę ok. 6-8 °C. Po złożeniu ikry odpływają na żerowiska. Ikra śledzia jest lepka i po opadnięciu na dno przykleja się do podłoża – do roślin, kamieni, piasku. Z ikry po ok. 10-20 dniach wykluwają się 5-9 mm larwy, które po ok. 5-6 tygodniach opuszczają wody zalewu.

O ile dla przeżywalności larw kluczowa jest dostępność pokarmu, o tyle dla przeżywalności rozwijającej się ikry szczególnie istotna jest dostępność właściwego podłoża oraz odpowiednio wysoki poziom natlenienia wody przy dnie. Podłożem takim jest przede wszystkim podwodna roślinność, ale również różnego rodzaju twarde elementy dna, takie jak kamienie, piasek, żwir.

Polska część Zalewu Wiślanego
(mapa: Lena Szymanek)

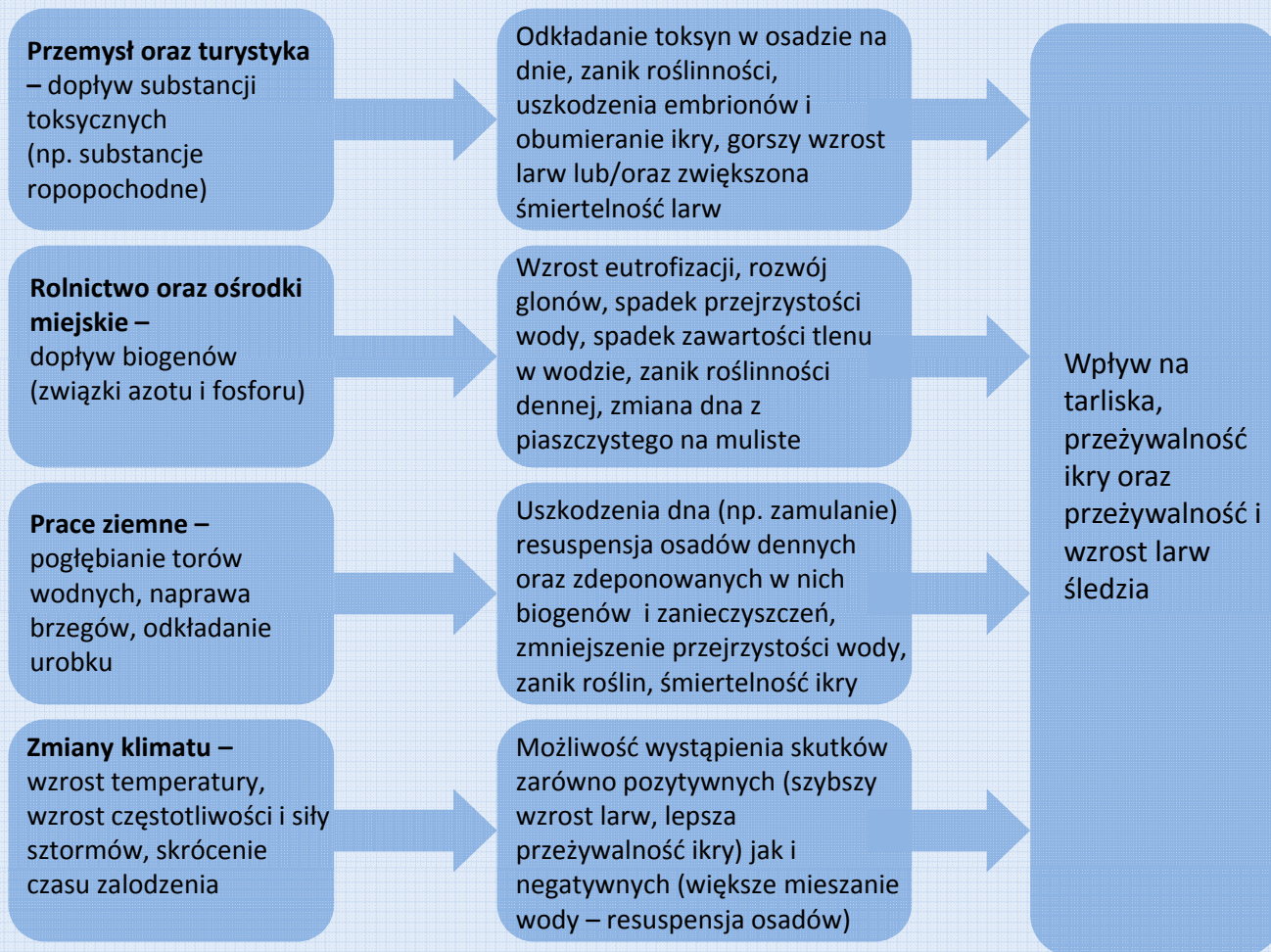
Ikra śledzia na zanurzonej roślinności
(źródło: Philipp Kanstinger)

Larwy śledzia – 8,0 i 28,0 mm
(foto: Katarzyna Horbowa)

HERRING

Zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi

Wyzwania dla lepszego zarządzania

W przypadku Zalewu Wiślanego, intensywność potencjalnie istotnych dla środowiska działalności człowieka jest obecnie albo niska (np. rybołówstwo, turystyka, transport towarowy i pasażerski, kopanie i pogłębianie dna, przemysł, czy też urbanizacja) albo wręcz nie występuje wcale (przemysł wydobywczy, pozyskiwanie energii, kable, rurociągi). Wyjątkiem jest rolnictwo odpowiedzialne za dopływ do wód zalewu biogenów (związków azotu i fosforu) powodujących wzrost eutrofizacji. W przyszłości, w wyniku rozwoju turystyki, można spodziewać się na obszarze Zalewu Wiślanego zwiększonej presji człowieka, również presji na tarliska śledzia. Odpowiedzialne zarządzanie, uwzględniające zarówno konieczność rozwoju gospodarczego, jak i ochrony środowiska, będzie nabierać coraz większego znaczenia. Szczególnie istotne jest w tym kontekście odpowiednia współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy zaangażowanymi instytucjami.

Prace refulacyjne (foto: Iwona Psuty)

<http://tramwajwodny.com.pl/zalewwislany>

Połowy śledzia (foto: Iwona Psuty)

